

Opgave 4

Hoe oud is oud?

De Nederlandse minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in 2009 een wetsvoorstel ingediend voor de verhoging van de AOW-leeftijd. De leeftijd waarop inwoners van Nederland recht hebben op een uitkering op basis van de Algemene Ouderdoms Wet (AOW) zou in twee stappen omhoog moeten gaan: in 2020 naar 66 jaar en in 2025 naar 67 jaar. Met dit voorstel verwacht de minister te kunnen bezuinigen op de totale uitgaven voor de AOW en premieverhogingen te kunnen voorkomen.

Over dit voorstel wordt in de samenleving zeer verschillend gedacht. Vooral de werknemersorganisaties hebben kritiek op het wetsvoorstel, terwijl de werkgeversorganisaties in grote lijnen voorstander zijn.

In een havo-examenklas krijgen werkgroepen de opdracht om rondom het thema verhoging van de AOW-leeftijd een begrippennetwerk te maken. Het resultaat van de 'werkgroep Wim' is opgenomen in bron 9. De werkgroep komt bij het onderzoek voor haar begrippennetwerk enkele cartoons tegen. Een daarvan is opgenomen in bron 8. De werkgroep is van mening dat deze cartoon **niet** past bij het thema AOW: "Deze tekening zou dan suggereren dat de babyboomers alle geld voor de AOW opmaken, maar dat kan niet door de manier waarop de AOW wordt gefinancierd."

Gebruik bron 8.

- 2p **16** Leg de kritiek van de werkgroep op de cartoon uit.

Gebruik bron 9 bij de vragen 17 en 18.

De docent economie ziet goede en minder goede elementen in het begrippennetwerk van de werkgroep Wim. Eén van de goede elementen vindt hij het verband dat de werkgroep legt tussen verhoging van de AOW-leeftijd en de solidariteit tussen generaties.

- 2p **17** Beschrijf een verband dat de werkgroep kan leggen tussen de verhoging van de AOW-leeftijd, het omslagstelsel en de solidariteit tussen generaties.
- 2p **18** Leg uit hoe een verhoging van de AOW-leeftijd, via de arbeidsmarkt, kan leiden tot een vermindering van het tekort op de Rijksbegroting.

De docent vertelt dat de voorgestelde verhoging van de AOW-leeftijd de overheid een voordeel oplevert van ongeveer € 4 miljard per jaar. Dit voordeel kan ook bereikt worden door de AOW-leeftijd te handhaven op 65 jaar en tegelijkertijd de uitkering niet langer welvaartsvast te maken maar alleen waardevast.

- 2p **19** Leg uit hoe de keuze voor waardevast in plaats van welvaartsvaste AOW-uitkeringen een alternatief kan zijn voor de verhoging van de AOW-leeftijd. Betrek in het antwoord het verschil tussen waardevast en welvaartsvast.

De werkgeversorganisaties en de werknemersorganisaties denken verschillend over de noodzaak van de verhoging van de AOW leeftijd naar 67 jaar. In het overleg binnen de Sociaal Economische Raad (SER) lukte het beide partijen lange tijd niet om tot overeenstemming te komen. Mevrouw Jongerius is voorzitter van de werknemersorganisatie FNV. De heer Wientjes is voorzitter van de werkgeversorganisatie VNO-NCW. Beiden worden door een journalist over dit meningsverschil geïnterviewd.

“Mevrouw Jongerius, waarom bent u tegen de verhoging naar 67?”

“Meneer Wientjes, waarom bent u vóór de verhoging naar 67?”

Gebruik bron 9 bij de vragen 20 en 21.

- 2p **20** Schrijf de reactie die mevrouw Jongerius voor de microfoon gegeven zou kunnen hebben. Verwerk in deze reactie twee verbanden uit het begrippennetwerk van de werkgroep Wim. Gebruik ongeveer 55 woorden.
- 3p **21** Schrijf de reactie die de heer Wientjes voor de microfoon gegeven zou kunnen hebben. Verwerk in deze reactie twee verbanden uit het begrippennetwerk van de werkgroep Wim. Gebruik ongeveer 70 woorden.

Opgave 4

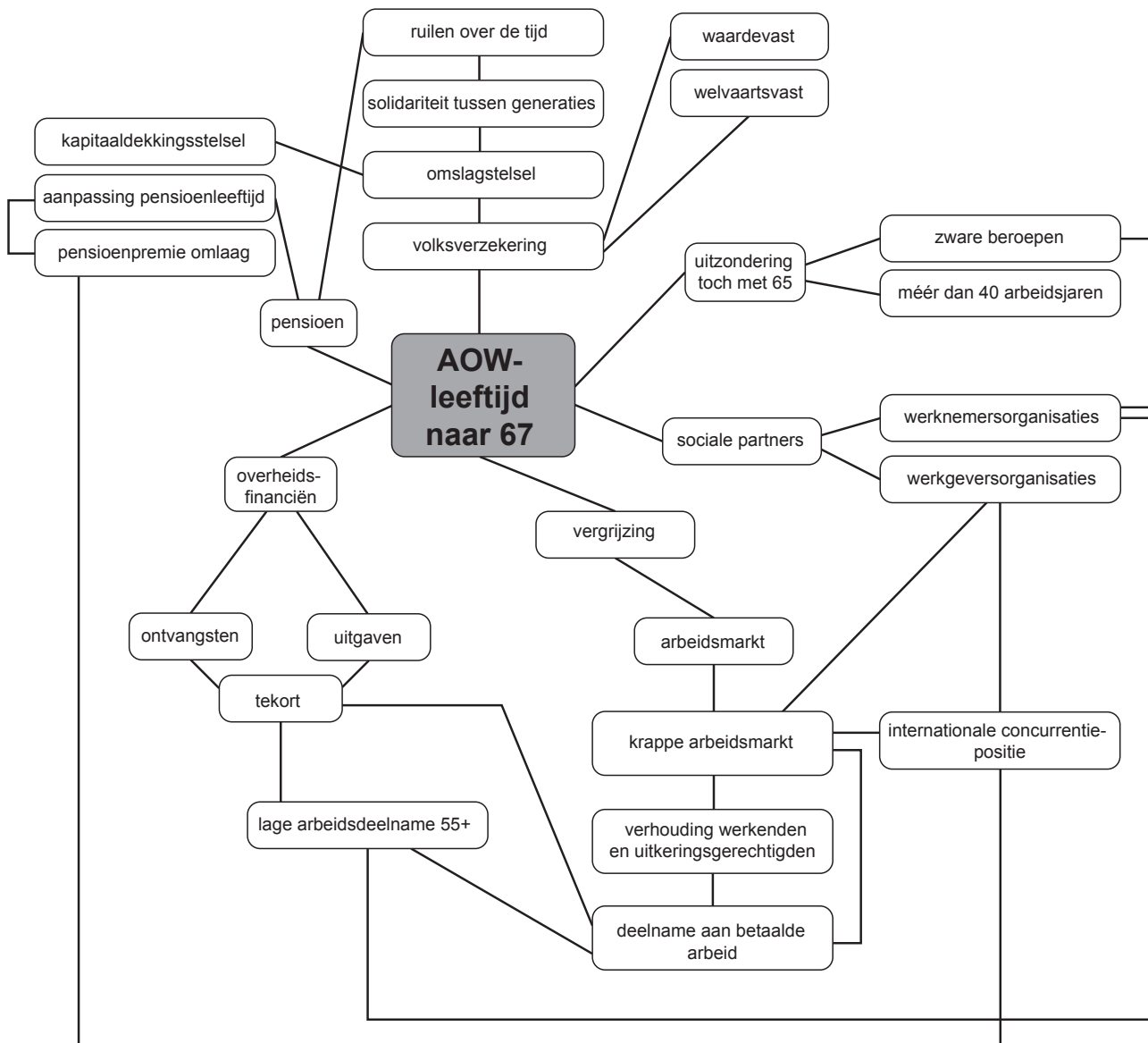
bron 8 cartoon over de babyboomers¹⁾ en de sociale zekerheid

Tekst op het papier: 'Bedankt voor alles! De babyboomers'
Tekst op de kist: 'De sociale zekerheid'

noot 1 babyboomers = de generatie die in Nederland is geboren tussen 1945 en 1955 en tussen 2010 en 2020 met ouderdomspensioen gaat

bron 9 begrippennetwerk van de werkgroep Wim

Toelichting bij het begrippennetwerk:

- In dit begrippennetwerk staan begrippen, verschijnselen en maatregelen die volgens de werkgroep Wim te maken hebben met de verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar.
- Alle lijnen geven slechts aan dat bepaalde begrippen, verschijnselen of maatregelen met elkaar verband houden; er is in de meeste gevallen géén sprake van een oorzakelijk verband.
- Dit begrippennetwerk is bedacht door de werkgroep Wim; het is dus niet compleet en ook niet de enig juiste weergave bij het thema 'AOW-leeftijd naar 67'.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.